

Beslut om begränsningsåtgärder inom specialomsorg om utvecklingsstörda

Begränsningsåtgärderna som beskrivs i tabellen får användas inom specialomsorger som är oberoende av en persons vilja och specialomsorger av egen fri vilja i serviceboenden med heldygnsomsorg eller vid service på en institution eller inom motsvarande privat service. Sådant annat kvarhållande än kortvarigt kvarhållande får bara användas i specialomsorger oberoende av en persons vilja. En del av begränsningsåtgärderna (separat omnämnda i tabellen) kan användas då det ordnas dags- eller arbetsverk-samheter inom socialomsorgen när den ordnas på en offentlig eller privat verksamhetsenhet inom socialvården som har tillräckligt många yrkesutbildade personer inom socialvården eller hälso- och sjukvården.

Begränsningsåtgärd	Den som avgör ärendet	Den som avgör ärendet i brådskande fall	Skriftligt beslut	Ändringssökande
42 f § Fasthållande (kortvarig) (kan användas även i arbets- eller dagverksamheten)	En yrkesutbildad person inom socialvården eller hälso- och sjukvården i verksamhetsenhetens personal		Inget skriftligt beslut	Inget ändringssökande
42 g § Omhändertagande av ämnen och föremål (kan användas även i arbets- eller dagverksamheten)	En yrkesutbildad person inom socialvården eller hälso- och sjukvården i verksamhetsenhetens personal		Verksamhetsenhetens ansvariga föreståndare ska fatta ett skriftligt beslut om saken om ämnena eller föremålen inte inom ett dygn efter omhändertagandet lämnas tillbaka till den som ges specialomsorger.	Beslutet får överklagas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen angående det skriftliga beslutet om omhändertagande av ämnen och föremål (42 g § 2 mom.).
42 h § Kroppsvisitation (kan användas även i arbets- eller dagverksamheten)	Verksamhetsenhetens ansvariga föreståndare	En yrkesutbildad person inom socialvården eller hälso- och sjukvården i verksamhetsenhetens personal, som utan dröjsmål ska meddela verksamhetsenhetens ansvariga föreståndare om saken	Inget skriftligt beslut	Inget ändringssökande

Begränsningsåtgärd	Den som avgör ärendet	Den som avgör ärendet i brådskande fall	Skriftligt beslut	Ändringssökande
42 1 § Kortvarig avskildhet (högst två timmar)	Verksamhetsenhetens ansvariga föreståndare	En yrkesutbildad person inom socialvården eller hälso- och sjukvården i verksamhetsenhetens personal, som utan dröjsmål ska meddela verksamhetsenhetens ansvariga föreståndare om saken	Inget skriftligt beslut	Inget ändringssökande
42 j § Tillhandahållande av nödvändig hälso- och sjukvård trots motstånd Om det är uppenbart att det finns ett upprepat behov av att ge nödvändig hälso- och sjukvård trots motstånd:	Beslutet att en person som får specialomsorger ska ges nödvändig hälso- och sjukvård trots att han eller hon motsätter sig det och att kortvariga begränsningsåtgärder enligt 3 mom. får sättas in ska fattas av en läkare anställd i tjänsteförhållande (+ begära och beakta expertbedömningarna som avses i 42 b § 2 mom.)-	I brådskande fall kan beslutet om nödvändig hälso- och sjukvård trots motstånd och om kortvariga begränsningsåtgärder enligt 3 mom. fattas av den behandlande läkaren eller en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som ingår i personalen på verksamhetsenheten. Den yrkesutbildade personen är skyldig att omedelbart underrätta den behandlande läkaren om beslutet.	Inget skriftligt beslut en läkare anställd i tjänsteförhållande kan fatta ett skriftligt beslut om återkommande användning av en begränsningsåtgärd för högst 30 dagar i sänder (+ begära och beakta expertbedömningarna som avses i 42 b § 2 mom.).	Inget ändringssökande Beslutet får överklagas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen angående det skriftliga beslutet om återkommande användning av begränsande åtgärd (42 j § 5 mom.).

Begränsningsåtgärd	Den som avgör ärendet	Den som avgör ärendet i brådskande fall	Skriftligt beslut	Ändringssökande
<p>42 k § Användning av begränsande anordningar eller klädesplagg i dagliga rutiner</p> <p>(kan användas även i arbets- eller dagverksamheten)</p> <p>Om <i>användningen av en begränsande anordning eller ett klädesplagg i dagliga rutiner</i> sker regelbundet och långvarigt:</p> <p>(Ett skriftligt beslut om regelbunden användning av en begränsande anordning eller ett klädesplagg kan fattas även inom en enhet med arbets- och dagverksamhet. Om det på en ett serviceboende eller en institution med heldygnsomsorg gjorts ett skriftligt beslut om regelbunden användning av en begränsande anordning eller ett klädesplagg kan beslutet i fråga verkställas på enheten med arbets- eller dagverksamhet.)</p>	<p>En yrkesutbildad person inom socialvården eller hälso- och sjukvården som är anställd på verksamhetsenheten får fatta beslut om använda begränsande anordningar eller klädesplagg i dagliga rutiner enligt anvisningar av verksamhetsenhetens ansvariga föreståndare. (+ när anvisningarna ges ska man begära och beakta bedömningarna som avses i 42 b § 2 mom.)</p>		<p>Inget skriftligt beslut</p> <p>fattas ett skriftligt beslut om att använda en begränsande anordning eller ett klädesplagg av den ansvariga föreståndaren på verksamhetsenheten för högst sex månader (+ begära och beakta expertbedömningarna som avses i 42 b § 2 mom.).</p>	<p>Inget ändringssökande</p> <p>Beslutet får överklagas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen angående det skriftliga beslutet om återkommande användning av begränsande åtgärder.</p>

Begränsningsåtgärd	Den som avgör ärendet	Den som avgör ärendet i brådskande fall	Skriftligt beslut	Ändringsökande
<p>42 I § Användning av begränsande anordningar och plagg i allvarliga risksituationer</p> <p>En annan begränsande anordning eller något annat begränsande klädesplagg än en anordning eller ett klädesplagg för att binda fast en person:</p> <p>Vid uppenbart behov av återkommande användning av andra begränsande anordningar eller klädesplagg än de som används för fastbindning:</p> <p>(I beslutet om återkommande användning av begränsande anordningar eller klädesplagg ska antecknas hur länge den begränsande anordningen eller klädesplagget kan användas åt gången)</p>		<p>I brådskande fall kan beslutet fattas av den behandlande läkaren eller, enligt anvisningar från den ansvariga föreståndaren, av en yrkesutbildad person inom socialvården eller hälso- och sjukvården som ingår i personalen på verksamhetsenheten. Den ansvariga föreståndaren ska genast underrättas om att en begränsande anordning eller ett begränsande klädesplagg har använts i ett brådskande fall. Därefter ska beslut i ärendet fattas med skriftligt beslut av den ansvariga föreståndaren.</p>	<p>Verksamhetsenhetens ansvariga föreståndare fattar skriftligt beslut om att använda en begränsande anordning eller ett begränsande klädesplagg än de som används för bindning. (+ begära och beakta expertbedömningarna som avses i 42 b § 2 mom.).</p> <p>...kan verksamhetsenhetens ansvariga föreståndare fatta ett skriftligt beslut om användandet av återkommande användning av begränsande anordning eller klädesplagg för högst sju dagar.</p> <p>Därefter ska beslutet om återkommande användning av en begränsande anordning eller ett begränsande klädesplagg för högst 30 dagar fattas skriftligt av den ansvariga föreståndaren anställd i tjänsteförhållande eller, om den ansvariga föreståndaren inte är anställd i tjänsteförhållande, av en läkare anställd i tjänsteförhållande eller en socialarbetare anställd i tjänsteförhållande. (+begära och beakta expertbedömningarna som avses i 42 b § 2 mom.).</p>	<p>Beslutet får överklagas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen angående det skriftliga beslutet om användning av begränsande anordningar eller klädesplagg</p> <p>Beslutet får överklagas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen angående det skriftliga beslutet om återkommande användning av begränsande anordningar eller klädesplagg.</p>

Begränsningsåtgärd	Den som avgör ärendet	Den som avgör ärendet i brådskande fall	Skriftligt beslut	Ändringsökande
<p>421 § Användning av begränsande anordningar och plagg i allvarliga risksituationer</p> <p>Fastbindning (användning av spännbälten):</p> <p>(Personen får vara fastbunden bara så länge det är nödvändigt, och högst åtta timmar utan avbrott eller upprepade gånger. Under tiden måste den behandlande läkaren bedöma förutsättningarna för fastbindning på nytt varannan timme.)</p>			<p>Ett skriftligt beslut om fastbindning ska fattas av en läkare anställd i tjänsteförhållande och han eller hon ska fatta beslutet utifrån sin undersökning och en psykiatrisk bedömning. (+ begära och beakta expertbedömningarna om bindandet som avses i 42 b § 2 mom.).</p> <p>I brådskande fall kan en läkare anställd i tjänsteförhållande eller en läkare som ingår i personalen på verksamhetsenheten fatta ett skriftligt beslut om fastbindning utifrån sin egen undersökning. Om personen i sådana fall måste vara fastbunden längre än två timmar, ska det skriftliga beslutet fattas av en läkare anställd i tjänsteförhållande när beslutet avser längre tid än två timmar. I brådskande fall kan läkaren fatta beslutet på förslag av en läkare som ingår i personalen på verksamhetsenheten via telefon eller någon annan kontakt på distans.</p>	<p>Beslutet får överklagas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen angående det skriftliga beslutet om fastbindning.</p>

Begränsningsåtgärd	Den som avgör ärendet	Den som avgör ärendet i brådskande fall	Skriftligt beslut	Ändringssökande
<p>42 m § Rörelsefrihet under övervakning</p> <p>För högst sju dagar:</p> <p>Vid längre perioder av rörelsefrihet under övervakning som varar totalt högst sex månader:</p> <p>(Om det fattats ett skriftligt beslut om rörelsefrihet under övervakning på ett serviceboende eller en institution med heldygnsomsorg kan detta beslut verkställas även på enheten med arbets- eller dagverksamhet.)</p>			<p>skriftligt beslut fattas av verksamhetsenhetens ansvariga föreståndare. (+ begära och beakta expertbedömningarna som avses i 42 b § 2 mom.).</p> <p>det skriftliga beslutet fattas av en ansvarig föreståndare på verksamhetsenheten som anställd i tjänsteförhållande eller av en socialarbetare anställd i tjänsteförhållande, om den ansvariga föreståndaren inte är anställd i tjänsteförhållande. (+ begära och beakta expertbedömningarna som avses i 42 b § 2 mom.).</p>	<p>Beslutet får överklagas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen angående det skriftliga beslutet om rörelsefrihet under övervakning.</p>

Begränsningsåtgärd	Den som avgör ärendet	Den som avgör ärendet i brådskande fall	Skriftligt beslut	Ändringssökande
<p>42 n § Kvarhållande</p> <p>Kortvarigt (i 1 och 2 momentet) (högst några timmar):</p>		<p>I brådskande fall fattas ett beslutet om kortvarigt kvarhållande av en yrkesutbildad person inom socialvården eller hälso- och sjukvården som ingår i personalen, och personen ska då med en gång underrätta den ansvariga föreståndaren på verksamhetsenheten.</p>	<p>Inget beslut (Enligt motiveringarna ska verksamhetsenhetens ansvariga föreståndare bedöma om det efter detta är skäl att begränsa rörelsefriheten t.ex. med beslut om rörelsefrihet under övervakning)</p>	<p>Inget ändringssökande</p>
<p>42 n § Kvarhållande (3 momentet)</p> <p>En person som får specialomsorger oberoende av sin vilja kan också i övrigt och inte bara kortvarigt hållas kvar:</p> <p>Kvarhållande i högst sju dagar:</p> <p>Vid längre perioder av kvarhållande som varar totalt högst 30 dagar:</p> <p>(Om det fattats ett skriftligt beslut om kvarhållande på ett serviceboende eller en institution med heldygnsomsorg kan detta beslut verkställas även på enheten med arbets- eller dagverksamhet.)</p>			<p>skriftligt beslut fattas av verksamhetsenhetens ansvariga föreståndare. (+ begära och beakta expertbedömningarna som avses i 42 b § 2 mom.).</p> <p>det skriftliga beslutet fattas av en ansvarig föreståndare på verksamhetsenheten som anställd i tjänsteförhållande eller av en socialarbetare anställd i tjänsteförhållande, om den ansvariga föreståndaren inte är anställd i tjänsteförhållande. (+ begära och beakta expertbedömningarna som avses i 42 b § 2 mom.).</p>	<p>Beslutet får överklagas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen angående det skriftliga beslutet om kvarhållande som avses i 42 § 3 mom.</p>